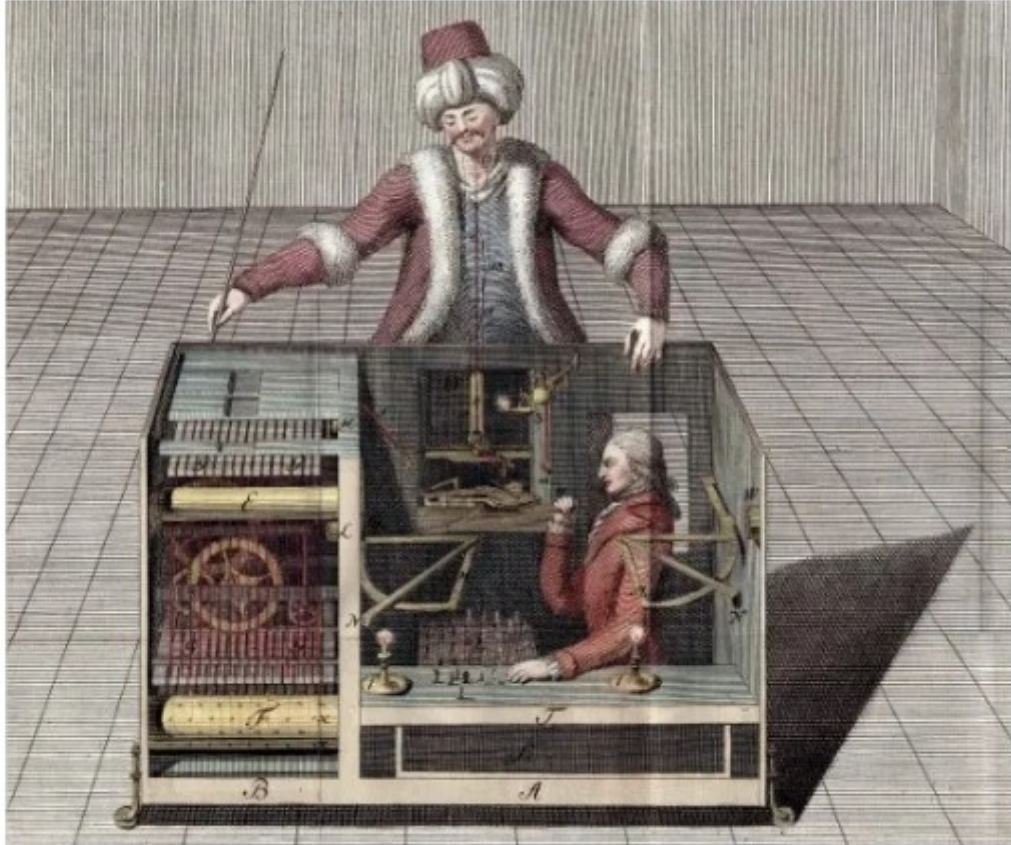

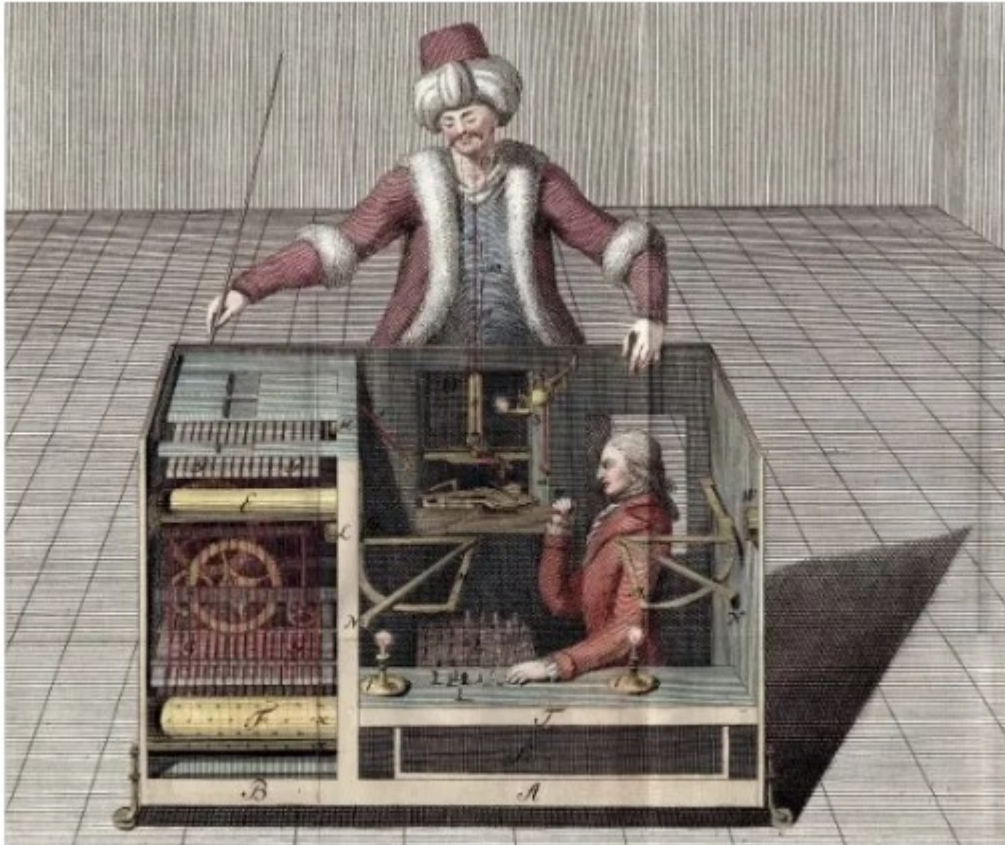
Μηχανικός Τούρκος: Μια περίτεχνη συσκευή του 18ου αιώνα που έπαιζε σκάκι σαν ρομπότ

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά (κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα)

HUMBOLDT UNIVERSITY LIBRARY / WIKIPEDIA

Νίκησε τον Βενιαμίν Φραγκλίνο και τον Ναπολέοντα Βοναπάρτη στο σκάκι. Ο Έντγκαρ Άλαν Πόε αποκάλυψε την φάρσα.

. HUMBOLDT UNIVERSITY LIBRARY / WIKIPEDIA

Βρισκόμαστε στον 21ο αιώνα και ακόμα περιμένουμε την αληθινή τεχνητή νοημοσύνη. Αλλά πίσω στον 18ο αιώνα, υπήρχε μια σκακιστική μηχανή που συμπεριφερόταν κάπως όπως η σημερινή τεχνητή νοημοσύνη. Γνωστή ως Μηχανικός Τούρκος, ήταν μια προσεκτικά σχεδιασμένη φάρσα που έκανε τους ανθρώπους να πιστεύουν ότι ένα αυτοματοποιημένο μανεκέν θα μπορούσε να νικήσει τους ανθρώπους στο σκάκι.

Ο Μηχανικός Τούρκος περιόδευσε σε όλη την Ευρώπη, παίζοντας σκάκι ενάντια σε προσωπικότητες όπως ο Τσαρλς Μπάμπατζ και ο Ναπολέον Βοναπάρτη. Το μηχάνημα αναπτύχθηκε από τον Ούγγρο εφευρέτη Βόλφγκανγκ φον Κέμπελεν το 1770 για να εκπληρώσει μια υπόσχεση που έδωσε στη βασίλισσα και αυτοκράτειρα Μαρία Θηρεσία.

Ένα χρόνο πριν από την εφεύρεση του Τούρκου, ένας μάγος έφτασε στην αυλή της αυτοκράτειρας και έκανε μια παραπλανητική πράξη που μάγεψε τους πάντες, συμπεριλαμβανομένου του Κέμπελεν. Έκπληκτος από την παράσταση του μάγου, ο Κέμπελεν είπε στην Αυτοκράτειρα ότι σύντομα θα εφεύρει κάτι που θα ξεπερνούσε την ψευδαίσθηση του μάγου. Ένα χρόνο αργότερα, ο Κέμπελεν στεκόταν στο δικαστήριο στο πλευρό του Μηχανικού Τούρκου.

Ο Μηχανικός Τούρκος ήταν ένα ξύλινο κουτί με ένα μανεκέν σε φυσικό μέγεθος τοποθετημένο στην κορυφή. Το μανεκέν είχε την ενδυμασία και το βλέμμα ενός Οθωμανού μάγου, με ένα τουρμπάνι, ρόμπα και κλασικό τσιγάρο στο ένα χέρι.

Πριν από κάθε παιχνίδι σκακιού, ο Κέμπελεν έδειχνε το εσωτερικό στοιχείο της μηχανής στο κοινό. Περιείχε τρεις πόρτες στο μπροστινό μέρος και ένα συρόμενο συρτάρι στο κάτω μέρος. Αυτά τα διαφορετικά τμήματα της μηχανής περιείχαν πιόνια σκακιού, μια σκακιέρα και πολλά ρολόγια.

Ο Τούρκος πηγαίνει περιοδεία

Κατά τη διάρκεια της πρώτης επίδειξης του Μηχανικού Τούρκου ενώπιον της αυτοκράτειρας Θηρεσίας, ο Κέμπελεν κάλεσε πολλά μέλη της αυλής να παίξουν σκάκι ενάντια στη μηχανή, και παραδόξως όλοι νικήθηκαν. Οι άνθρωποι έμειναν έκπληκτοι όταν είδαν μια έξυπνη αυτοματοποιημένη μηχανή για πρώτη φορά και τα νέα της διαδόθηκαν γρήγορα σε όλη την ήπειρο.

Στο βιβλίο του, *The Turk: The Life and Times of the Famous Eighteenth Century Chess-Playing Machine*, ο συγγραφέας Τομ Στάνταζ είπε: «Σε αντίθεση με τις νέες μηχανές της βιομηχανικής επανάστασης... [ο Τούρκος] έθεσε την πιθανότητα οι μηχανές να είναι τελικά ικανές αντικαθιστώντας επίσης τη νοητική δραστηριότητα».

Σύντομα, ο Κέμπελεν άρχισε να λαμβάνει προσκλήσεις και αιτήματα από πολλά άλλα μέλη της βασιλικής οικογένειας των Αψβούργων για να επιδείξουν το παιχνίδι του Τούρκου. Ο Ιωσήφ Β', γιος της αυτοκράτειρας Θηρεσίας, έστειλε τον ίδιο και τον Τούρκο σε μια ευρωπαϊκή περιοδεία, στην οποία η μηχανή έπαιξε ενάντια σε πολλές ευφυείς και διάσημες προσωπικότητες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού της.

Νίκησε τον εξέχοντα Αμερικανό επιστήμονα και πολιτικό Βενιαμίν Φραγκλίνο και ερευνήθηκε από ερευνητές της Γαλλικής Ακαδημίας Επιστημών για να αποκαλυφθεί το μυστικό πίσω από τις αυτοματοποιημένες λειτουργίες του. (Δεν το βρήκαν.) Ωστόσο, ο Τούρκος γνώρισε επίσης την πρώτη του ήττα από τον νούμερο ένα σκακιστή της Ευρώπης εκείνη την εποχή, Φρανσουά-Αντρέ Ντανικάν Φιλιντόρ. Αν και ο Κέμπελεν πέθανε λόγω απόφραξης της κοιλιάς το 1804, το μηχάνημα συνέχισε να περιοδεύει στην Ευρώπη με τον νέο του ιδιοκτήτη, τον Γιόχαν Μέλτζελ (Γερμανό μηχανικό).

Ο Τούρκος ήταν τόσο καλός στο να παίζει σκάκι που όχι μόνο νίκησε τους περισσότερους ανθρώπους που έπαιζε, αλλά μπορούσε επίσης να επισημάνει αν κάποιος έκλεψε κατά τη διάρκεια ενός παιχνιδιού. Αν το μανεκέν έβλεπε έναν

παίκτη να κλέβει, χτυπούσε δυνατά τη σκακιέρα τερματίζοντας το παιχνίδι.

Το τελευταίο συνέβη μια φορά όταν ο Τούρκος έπαιξε εναντίον του Ναπολέοντα Βοναπάρτη το 1809. Ο Ναπολέων έπαιξε δύο παιχνίδια εναντίον του Τούρκου. Στην πρώτη έκανε τρεις παράνομες κινήσεις. Ο Τούρκος αντιτάχθηκε και τελείωσε το παιχνίδι σκουπίζοντας όλα τα πιόνια του σκακιού από τη σανίδα χρησιμοποιώντας το χέρι του. Στο δεύτερο παιχνίδι, ο Ναπολέων έχασε από τη μηχανή.

Ο Μηχανικός Τούρκος έπαιξε επίσης δύο παιχνίδια σκακιού με τον Τσαρλς Μπάμπατζ, τον διάσημο εφευρέτη που ανέπτυξε τον πρώτο υπολογιστή. Βγήκε νικητής και στα δύο παιχνίδια.

Ο Έντγκαρ Άλαν Πόε αποκαλύπτει την φάρσα

Φυσικά, ο Τούρκος δεν τροφοδοτήθηκε από τεχνητή νοημοσύνη και πολλοί άνθρωποι, συμπεριλαμβανομένου του Τσαρλς Μπάμπατζ, είχαν εγείρει αμφιβολίες για την αυτοματοποιημένη δραστηριότητα του σκακιστή. Πίστευαν ότι δεν ήταν το μανεκέν, αλλά ένας μυστικός χειριστής, που έπαιζε τα παιχνίδια. Ωστόσο, ο Τούρκος σχεδιάστηκε τόσο έξυπνα που κανένας από αυτούς δεν μπορούσε να αποδείξει τις θεωρίες του με αδιάσειστα στοιχεία.

Ο Τούρκος κατάφερε να εκπλήσσει και να κοροϊδεύει τους ανθρώπους για 60 χρόνια έως ότου ο Αμερικανός συγγραφέας και κριτικός Έντγκαρ Άλαν Πόε έγραψε ένα δοκίμιο το 1836. Με τίτλο «Ο Σκακιστής του Μάελζελ», ο Πόε πρότεινε ότι πρέπει να υπάρχουν κάποιες βασικές διαφορές μεταξύ μιας αληθινής μηχανής και μιας ψεύτικης. Για παράδειγμα, πρότεινε ότι ένα αληθινό μηχάνημα πρέπει να κερδίζει όλους τους αγώνες και να εμφανίζει ένα μοτίβο ή να κάνει κινήσεις σε ένα σταθερό χρονικό διάστημα - αλλά το μανεκέν δεν έδειξε τέτοια χαρακτηριστικά.

Επιπλέον, ο Πόε πρότεινε ότι το περίπλοκο ρολόι μέσα στο μηχάνημα χρησιμοποιήθηκε ως κάλυμμα για έναν μυστικό παίκτη που έλεγχε το μανεκέν από μέσα. Αργότερα, όταν το μηχάνημα επιθεωρήθηκε περαιτέρω, ένας μυστικός χώρος βρέθηκε κρυμμένος πίσω από το ρολόι στην αριστερή πόρτα και στο κάτω συρτάρι του ξύλινου ντουλαπιού. Μέσα στον μυστικό χώρο του ντουλαπιού ανακαλύφθηκαν επίσης κρυμμένοι μαγνήτες που συνδέονται με τη σκακιέρα στην κορυφή. Αυτοί οι μαγνήτες επέτρεπαν σε έναν άνθρωπο να παρακολουθεί τη θέση των πιονιών του σκακιού κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

Ο αφηγητής Τούρκος

Ο κόσμος άρχισε να χάνει το ενδιαφέρον του για τον Μηχανικό Τούρκο μετά τη δημοσίευση των ευρημάτων του Πόε. Ο Γιόχαν Νέπομουκ Μέλζελ παρατήρησε επίσης ότι λάμβανε λιγότερες προσκλήσεις για να δείξει τον σκακιστή, αλλά πριν

προλάβει να κάνει κάτι γι 'αυτό, πέθανε. Ο Τούρκος τελικά κατέληξε σε ένα μουσείο στη Φιλαδέλφεια όπου κήκε κατά τη διάρκεια πυρκαγιάς στις 5 Ιουλίου 1854. Ευτυχώς, ορισμένα στοιχεία του αρχικού Τούρκου ανακτήθηκαν.

Πηγή: [Bigthink](#)